

Alpinistični odsek Kamnik

✉ Irena Mušič

Kar težko je začeti predstavitev odseka, ki ima za sabo takšno zgodovino kot Alpinistični odsek Kamnik. V tem odseku se je namreč v preteklosti dogajalo veliko lepega, prijateljskega in, kot nam še vedno polaga v ušesa naš Metod Humar, »tist', k'r je dobr' za druš'no«. Uspehi, vrhunski plezalni vzponi in uživanje v gorah pa se vedno družijo s tragičnimi zgodbami, smrtjo in bolečino. Vsega je bilo veliko, zlasti bolečine je vedno preveč.

Začetki

Alpinistični odsek Kamnik pri podružnici SPD Kamnik je bil formalno ustanovljen 27. 4. 1937; to je bilo logično nadaljevanje aktivnosti plezalcev v 30-ih letih prejšnjega stoletja. Kamniške Alpe po I. sv. vojni seveda niso imele takšnega obiska plezalcev in planincev kot v današnjih časih, le drenovce je pot včasih zanesla tja gor. Če se leta 1932 v Kamnik ne bi preselil vnet alpinist Karel Biško, ki je bil član Turistovskega kluba Skala in je našel v domačinu Pavlu Kemperletu navdušenega somišljenika, se v tem mestu mogoče ne bi pisala takšna alpinistična zgodovina, kot se je. Plezanje se je začelo. Pomembno je bilo leto 1939, v katerem je naveza Bine Benkovič-Pavle Kemperle preplezala dotlej najtežji problem v Kamniških Alpah, ostenje Rzenika, in sicer po sredini njegove SZ-stene. Verjetno širši plezalski javnosti tudi ni znano, kdo je izumitelj lesene zagozde za širše razpoke: to je Pavle Kemperle, ki jo je prvič uporabil v Glavi Planjave.

Po II. svetovni vojni

Odsek je zopet zaživel leta 1946, naveze so plezale v lažjih,

z juga dostopnih smereh v Kamniških Alpah. Skale južnega pobočja Starega gradu nad Kamnikom pa so postale poligon za izpopolnjevanje tehnike. V tistem obdobju so poleg Kemperla in Benkoviča plezali tudi Adolf Čebulj, Lojze Čebular, Albert Štupar, Anica Bregar ... Organizirana je bila tudi prva odprava AO Kamnik leta 1952 v Visoke Ture in Lienške Dolomite. Tja so se lepo pripeljali kar s kolesi. Odsek je poskrbel tudi za literarno raven delovanja in je leta 1951 izdajal svoje glasilo Glas gora; urednik je bil Adolf Čebulj. Žal pa je delovanje odseka v letu 1955 popolnoma zamrlo.

Vzponi in padci

Plezanje pa ni zamrlo in že čez dve leti so se odseku pridružili obetavni plezalci, ki so v naslednjih letih veljali ne samo za vrhunske kamniške, temveč slovenske alpiniste. Pavle Šimenc in Tone Škarja sta preplezala novo Levo varianto v južni steni Kogla, prvi kamniški vzpon VI. stopnje. Da pa tudi avanture ne bi manjkalo, so alpinisti poskrbeli za vzponom po Slovenski smeri v Steni kljub -23°C , popol-

Na Planjavi 29. januarja 1961: skozi Wissiakovo grapo na vrh in sestop v Repov kot. Od leve proti desni: Pavle Šimenc, Miha Habjan in Metod Humar.

 Tone Škarja

Pavle Šimenc pri prvenstvenem vzponu v severni steni Dolgega hrbta leta 1962 📷 Tone Škarja

ni neizkušenosti v zimskem plezanju ter slabi in nepopolni opremi; po 3 dneh so jo končno zapustili. Tega si v današnjih časih ne moremo več niti predstavljati. Po nekaterih reorganizacijah v odseku in nakupu prepotrebne opreme se je v kamniškem odseku plezalo zelo dobro, primerljivo s preostalim slovenskim prostorom. Metod Humar, Tone Škarja in Pavle Šimenc so le tri imena vrhunskih alpinistov, ki so zaznamovala plezanje in ustvarjala zgodovino AO Kamnik v 50. in 60. letih 20. stoletja, poleg tega pa bili tudi prvi Slovenci, ki so samostojno plezali velike ledne stene Zahodnih Alp. Zelo dobre vzpone sta opravljali tudi Helena Lužar in Jožica

Trobevšek. Leta 1963 je bilo prvič organizirano tekmovanje v smučanju na Kamniškem sedlu v spomin na ponesrečenega alpinista in reševalca Alberta Štuparja; nato je potekalo kar 25 let z nazivom Štuparjev memorial. V 60-ih letih se je končno tudi tedanjim jugoslovanskim oziroma slovenskim alpinistom odprla pot v Himalajo in leta 1965 so se Metod Humar, Pavle Šimenc in Tone Škarja udeležili II. odprave JAHO (Jugoslovanska alpinistična himalajska odprava). Njihov cilj je bil 7902 m visoki Kangbačen, ki žal ni bil dosežen; je pa Metod Humar z Ljubom Juvanom in dvema šerpama osvojil Jalung Ri, 7538 m visoki vrh v grebenu, in tako postavil slovenski višinski rekord. Žal se je v letu 1966 zgodila smrtna nesreča Draga Geršaka in Ceneta Grčarja, ki je nekatere tako prizadela, da so celo prenehali plezati. Kriza se je nato nekoliko umirila in člani odseka so leta 1967 prvič odšli v Paklenico; tam so se seznanili s plezanjem v trdnem in ostrem apnencu. Poleg nesreč pa aktivnost odseka po navadi nekoliko zavre tudi menjava generacij. Ta je potekala v naslednjih nekaj letih in končno minila leta 1971. Tistega leta sta Janez Kosec in Bojan Pollak posnela prvi kamniški alpinistični film *Tri spominske smeri v Vežici* (film o plezanju v spomin na Ano Klasinc - Huniko, Miho Laha in Marjana Perčiča). Poleg odprav v Zahodne Alpe, na Kavkaz in v Paklenico se je začelo tudi nekajletno sodelovanje Kamničanov s Poljaki iz Kluba Wysokogorskim iz Katowic.

Odprava AO Kamnik na ljubljanski železniški postaji ob odhodu v Chamonix leta 1961. Od leve proti desni: Metod Humar, Helena Lužar, Tone Škarja, Pavle Šimenc, Marko Voljč, Jožica Trobevšek in Miha Habjan.

📷 Tone Škarja

70. leta so plezalsko zaznamovali Bojan Pollak, Jernej Koritnik, Tone Trobevšek, Dušan Podbevšek, Janez Ažman, Stane Klemenc, Marjan Kregar, Janez Benkovič, Irena Markuš in Marička Škrlep, če omenimo le nekatere iz množice dobrih plezalcev odseka in zelo odmeven vzpon Bojana Pollaka, Staneta Klemenca in Ceneta Kramarja; 1. zimsko ponovitev Zajede v Šitah leta 1974. Bojan Pollak pa je že leta 1973 na roke napisal plezalski vodniček za področje Korošice, ki je pomenil tudi nov

pristop k taki literaturi, saj je bila poleg opisa smeri narisana tudi shema, vse višine pa so bile premerjene z višinomerom. Sredi 70. let je prišla tudi dokončna odcepitev Alpinističnih sekcij Domžale in Mengeš od Alpinističnega odseka Kamnik, saj sta glede na število in kvalitetne plezalce postali (pre)močni in dosegli pogoje za samostojno delovanje. Konec sedemdesetih so Kamničani začeli plezati tudi po zaledenelih slapovih; med prvimi je bil na vrsti Sinji slap, ki sta ga preplezala Janko Plevel in Dušan Podbevšek.

Na enem od sprejemov med alpiniste, kjer je vedno veselo

Marko Prezelj

jem leta 1988 splezal na Walkerjev steber v Grandes Jorasses in tako kot prvi Kamničan zmagel trilogijo Alp: severno steno Eigerja in Matterhorna ter Grandes Jorasses. 1987 leta pa je Marjan Kregar osvojil Daulagiri, edini slovenski »zimski« osemtisočak. Marko Prezelj, Rado Nadvešnik, Matjaž Wiegele in Tomaž Humar so začeli in tudi v 90-ih letih nadaljevali bero najtežjih vzponov. Najvišji vrhovi na svetu so bili še vedno aktualni in v letu 1991 je bil največji alpinistični dosežek prvenstveni vzpon Marka Prezlja in Andreja Štremflja (AO

Klasični alpinizem ali prosto plezanje?

Naslednje desetletje je zaznamoval prehod od klasičnega alpinizma k izzivom prostega plezanja, spremenila se je tudi temeljna vrednota alpinizma: cilj je bil manj pomemben kot način, kako je bil dosežen. Plezalci so se začeli preizkušati v smereh z oceno, višjo od VI. po lestvici UIAA. Že leta 1983 je Danilo Golob preplezal Ameriško smer v Sivnici (VII+, 20 m) v gozderjih, Marko Prezelj pa je tri leta pozneje prvi izmed Kamničanov zmagel vzpon VIII. težavnostne stopnje (Marija Pomočnica v Koglu). Tudi Zahodne Alpe so bile prizorišče dobrih vzponov, saj je Janez Benkovič z Matjažem Wiegele-

Pečenje hrenovk - zimski bivak pod Raduho

Vladimir Habjan

Kranj) na Južni vrh Kangčendzenge. Vzpon sta opravila v čistem alpskem slogu in zanj prejela priznanje Zlati cepin, ki ga vsako leto podeljuje mednarodno združenje Groupe de Haute Montagne za najboljše alpinistični dosežek. Še en Zlati cepin je prišel v roke člana AO Kamnik, in sicer Tomaža Humarja, ki je leta 1996 skupaj z Vanjo Furlanom (AO Železničar) preplezal SZ-steno Ama Dablama, 6828 m. Odsek je leta 1990 zgradil prvo plezalno steno v športni dvorani v Kamniku, po 15 letih (konec leta 2005) pa jo je nadomestila nova, moderna stena na podstrešju Doma kulture. Sprva je bilo športno plezanje za člane odseka samo dodatni trening za doseganje vrhunskih alpinističnih dosežkov, Uroš Perko pa je dokazal, da to vendarle ni le trening. Prebil je led – IX. stopnjo po lestvici UIAA – in začel plezati v težkih športno-plezalnih smereh do 8a ter postal prvi Kamničan in eden redkih Slovencev, ki so preplezali smer X. stopnje. Pojavil pa se je tudi rod mlajših plezalcev: Klemen Mali, Damijan Kočar, (♣) Matej Mošnik ... ki so opravljali vzpone v slogu svojih predhodnikov.

Življenje in delo AO Kamnik danes

Kakšno je življenje odseka zdaj? Vsak četrtek imamo v prostorih PD Kamnik redne sestanke, ki se jih člani, tako mlajši kot malo starejši in najstarejši, kar redno udeležujemo. Po uradnem delu je pogosto na vrsti tudi kakšna predstavitev aktivnosti članov z diapozitivi ali digitalnimi fotografijami. Alpinistična šola, ki jo je letos vodil Matjaž Šerkezi, nadaljuje tradicijo izpred več desetletij. Začne se vsako jesen in traja do junija, vanjo pa se vpiše precejšnje število novih, plezanja željnih mladih, ki nato na predavanjih in velikem številu skupnih tur, tako zimskih kot

letnih, spoznavajo čare gora. Kot je v življenju navada, se nekateri mladi začnejo kaliti v vrhunske plezalce, kakršen je pri nas zdaj Matej Kladnik, drugi pa skrbijo za prepoznavnost odseka na drugih področjih (šola, tabori ...). Vsako leto se organizirajo tudi plezalni tabori v tujini in doma, kot je npr. Pipa miru na Korošici; na Korošici je vsako jesen tudi nogometna tekma. Kot vedno je med prvomajskimi prazniki aktualna Paklenica, vsak januar je pohod na Grintovec v spomin na vse preminule kamniške alpiniste ... V poznih decembrskih večernih urah pa na Kamniškem sedlu vsako leto poteka tudi sprejem novih alpinistov (letos jih je kar 5!) med člane AO, ki pomeni tudi lep konec leta in druženja med prijatelji. Pohvaliti se moramo, da je sodelovanje odseka in planinskega društva vzorno. Ne nazadnje tudi zato, ker je sedanji predsednik PD Kamnik Ivan Resnik hkrati član alpinističnega odseka.

Sedanji načelnik Alpinističnega odseka Kamnik je Matjaž Šerkezi, naš uradni naslov pa se glasi Alpinistični odsek Kamnik, Šutna 42, 1240 Kamnik. Več o pestri zgodovini odseka si lahko preberete v knjigah 1893–1993 Zbornik Planinskega društva Kamnik, 1993, PD Kamnik in prva podružnica slovenskega planinskega društva, Zbornik II. 2003, 2003, PD Kamnik. Spletno predstavitev pa še pripravljamo. ◉

Vzpon s tečajniki na Veliki Klek

Matjaž Šerkezi

